

Introducere

Oamenii pot trăi în două moduri: fie în modul în care le dictează alții – puritanii, moraliștii –, fie după cum le dictează lumina lor interioară. E ușor să îi urmezi pe alții, e convenabil și confortabil pentru că, atunci când îi urmezi pe alții, ei se simt bine și sunt mulțumiți de tine.

Părinții voștri vor fi fericiți dacă le urmați principiile, chiar dacă principiile lor sunt complet lipsite de valoare pentru că lor nu le-au luminat viața și asta e foarte vizibil cu ochiul liber. Au trăit în nefericire și, cu toate acestea, vor să-și impună principiile în fața copiilor lor. Ei nu văd un fapt simplu: că viața lor a fost un eșec, că viața lor nu a fost creativă, că nu s-au simțit niciodată fericiți, că nu au fost capabili să descopere adevărul. Nu au cunoscut splendoarea existenței, habar nu au ce înseamnă așa ceva. Cu toate acestea, orgoliile lor insistă că vâlstarele lor trebuie să fie obediente, că trebuie să le urmeze preceptele. Părinți hinduși își vor obliga copiii să devină hinduși și nu se vor gândi nici măcar o secundă ce s-a întâmplat cu ei. Au urmat aceleași principii toată viața

lor, și viața lor este goală; nu a înflorit nimic în ea. Dar ei se bucură de gândul că vlăstarele lor sunt supuse și că îi ascultă. Au trăit în nefericire, în iad, iar copiii lor vor trăi în nefericire și iad, dar ei cred că-și iubesc copiii. Distrug viitorul copiilor lor cu intențiile lor bune.

Politicienii încearcă în toate modurile posibile să facă societatea să trăiască după principiile lor și, desigur, pretind în fața tuturor, chiar și în fața lor înșiși, că acționează în „serviciul comunității”. Însă tot ce fac ei e să distrugă libertatea oamenilor. Încearcă să întărească anumite superstiții care le-au fost inoculate și lor de către părinți, de către conducători, de către preoți.

Politicienii, preoții, pedagogii încearcă toți să creeze o umanitate falsă; ei creează ființe umane nesincere. Poate că nu o fac intenționat, dar asta se întâmplă. Iar copacul este judecat după fructele sale, nu contează care a fost intenția grădinarului. Dacă el a semănat buruieni și a sperat, a intenționat, și-a dorit să crească din ele trandafiri doar pentru că avea intenții bune, nu vor răsări trandafiri din semințele de buruieni. A distrus tot câmpul. Dacă îi impui cuiva o anume structură de caracter, atunci îl determini să fie nesincer, îl faci ipocrit.

Sinceritatea înseamnă să trăiești în acord cu lumina ta interioară, de aici și prima cerință a sincerității – să fii meditativ. Primul lucru nu e să fii moral sau bun sau virtuos: cel mai important lucru e să meditezi, ca să-ți poți găsi o luminiță în interiorul tău și să începi să trăiești în concordanță cu lumina aceea. Pe măsură ce trăiești, luminița crește și îți conferă o integritate profundă. Pentru că vine din eul tău interior, ea nu se mai divizează.

Când cineva îți spune: „Fă asta, *trebuie* făcut“, atunci creează o divizare în tine. Nu vrei să faci asta, vrei să faci altceva. Dar cineva – părinții, politicienii, preoții, cei aflați la putere – vor să urmezi un anume drum. Tu n-ai vrut niciodată să-l urmezi, așa că pășești pe el fără tragere de inimă. Inima ta nu va fi acolo, nu vei fi dedicat acelei cauze, nu te vei implica deloc. Vei trece prin asta ca un sclav. Nu e alegerea ta, nu face parte din libertatea ta.

Sinceritatea înseamnă să nu trăiești o viață dublă – și aproape toată lumea duce o viață dublă. Spui una și gândești alta. Nu spui niciodată ceea ce gândești; spui ceea ce e convenabil și confortabil, spui ceva ce va fi aprobat și acceptat. Spui ceea ce se așteaptă alții de la tine să spui. Ceea ce spui și ceea ce gândești devin două lumi diferite. Spui un lucru și faci altul și apoi, cum e normal, trebuie să ascunzi asta. Nu te poți expune, pentru că va ieși la iveală contradicția și atunci vei da de necaz. Vorbești despre lucruri frumoase și duci o viață urâtă.

Asta și-a făcut singură omenirea până acum. A fost un trecut de coșmar.

E absolut necesar un om nou, pentru că cel vechi e putred până în măruntaie. Cel vechi e într-un conflict continuu cu el însuși; se luptă cu el însuși. Orice face, se simte nefericit. Dacă își ascultă vocea interioară, simte că se pune de-a curmezișul societății, al oamenilor puternici, al mersului lucrurilor. Și acel mers al lucrurilor a creat o moralitate în tine; acea moralitate e o procedură foarte înșelătoare, o strategie. E polițistul din tine, implantat acolo de societate, care continuă să te condamne: „E greșit,

nu e bine. Nu trebuie să faci asta, trebuie să te simți vinovat pentru asta – ești imoral“.

Dacă îți urmezi propria voce, atunci moralitatea ta e la cuțite cu tine; nu te va lăsa în pace, te va tortura, te va face nefericit. Și îți va fi teamă – teamă că ar putea afla cineva. Și e foarte greu să ascunzi asta, pentru că viața înseamnă relații – cu siguranță cineva va afla, cineva va descoperi; nu ești singur.

De aceea au evadat lașii la mănăstire sau în peșterile din Himalaya – dintr-un singur motiv, și anume că acolo nu vor fi descoperiți deloc. Dar ce fel de viață poți trăi într-o peșteră? Deja ți-ai luat viața! În peșteră ești ca în mormânt – și încă viu. Dacă ești mort și ești în mormânt, atunci e în regulă – unde altundeva să fii? Dar viu și într-un mormânt? Acesta e un adevărat infern!

Oamenii duc vieți nefericite în mănăstiri; de asta au fețele alea lungi – nu pentru că sunt religioși. Fețele alea lungi sunt, pur și simplu, rezultatul unei vieți pline de lașitate. Dacă ești în societate și trăiești alături de oameni, nu te poți ascunde multă vreme; poți amăgi câțiva oameni pentru un timp, dar nu pentru totdeauna. Și cum te poți amăgi pe tine însuși? Chiar dacă nu te află alții, tu știi că duci o viață dublă și atunci intervine vinovăția...

Toată lumea se simte vinovată și preoții vor să fii vinovat deoarece, cu cât ești mai vinovat, cu atât ești mai mult în mâinile preoților. Trebuie să te duci la ei ca să scapi de vinovăție. Trebuie să te duci la Gange să faci o baie, trebuie să te duci la Mecca, la Kaaba, ca să scapi de vinovăție. Trebuie să te duci la un preot catolic să te spovedești ca să scapi de vinovăție. Trebuie să postești

și să faci tot felul de penitențe și de canoane ca să te pedepsești singur. Toate acestea sunt pedepse! Dar cum poți fi fericit? Cum poți fi vesel și împăcat? Cum poți să te bucuri de o viață în care te simți mereu vinovat și te pedepsești și te condamni singur?

Și dacă alegi să *nu-ți* urmezi vocea interioară și urmezi principiile altora – așa cum le numesc ei, moralitate, conduită, civilizație, cultură –, atunci și vocea aceea interioară va începe să te sâcâie; va continua să te sâcâie. Îți va spune că nu ești fidel naturii tale. Și dacă simți că nu ești fidel naturii tale, atunci nu te poți bucura de moralitatea ta; aceasta va fi doar un gest fără substanță.

Asta s-a întâmplat cu omul: a devenit schizofrenic.

Efortul meu e să te ajut să devii una cu tine însuși. De asta nu vă învăț nici un fel de moralitate sau de caracter. Tot ce vă învăț este meditația, ca să-ți poți auzi mai limpede vocea interioară și s-o urmezi, indiferent de prețul pe care trebuie să-l plătești. Pentru că dacă îți urmezi vocea interioară fără să te simți vinovat, răsplata ta va fi enormă și, privind înapoi, vei descoperi că prețul plătit a fost infim. La început părea unul foarte mare, dar când ai ajuns în punctul în care sinceritatea devine naturală, spontană – când nu mai e nici o divizare, nici o segregare în interiorul tău –, atunci vei vedea cum are loc o celebrare, iar prețul pe care l-ai plătit e nimic în comparație cu asta.

1

De la acțiune la conștientizare

Nu mă preocupă acțiunile tale; mă preocupă conștiința ta.

Dacă acea conștiință îți permite să faci ceva, atunci e bine – fă-o. Nu te îngrijora cu privire la scripturi sfinte sau la profeți. Și dacă acea conștiință nu-ți permite să faci ceva, atunci n-o face. Chiar dacă Dumnezeu însuși îți spune „Fă-o!”, nu ai de ales – nu poți s-o faci.

Te rog să ne vorbești despre moralitate

Problema moralității e extrem de importantă, deoarece moralitatea nu este aceea care ți-a fost împărtășită timp de secole întregi. Toate religiile au exploatat ideea moralității. Te-au învățat în moduri diferite, dar ideea fundamentală e aceeași: dacă nu devii moral, etic, nu poți deveni religios.

Pentru ei, „moralitate” înseamnă să fii cinstit, să fii sincer, să fii caritabil, să ai compasiune, să nu fii violent. Mai pe scurt, trebuie să ai deja în tine toate aceste valori minunate și abia apoi poți să încerci să devii religios.

Întreg conceptul e cu susul în jos. În acord cu mine, până nu ești religios, nu poți fi moral. Mai întâi vine religiozitatea, și abia apoi vine moralitatea, ca un produs secundar. Dacă transformi produsul secundar în scopul unic al caracterului uman, vei crea o ființă umană foarte tulburată și nefericită – și totul pentru o cauză bună. Aduci căruța înaintea boilor. Nici boii nu se pot mișca, nici căruța nu avansează; și unii, și alții sunt blocați.

Cum poate o persoană să fie sinceră și onestă, dacă nu știe ce este adevărul? Cum poate o persoană să fie onestă, dacă nu știe nici măcar cine e ea însăși? Cum poți să ai compasiune, dacă nu cunoști sursa de dragoste din interiorul tău? De unde o să faci rost de compasiune? Tot ce poți face în numele moralității e să devii un ipocrit, un prefăcut. Și nimic nu e mai urât decât să fii un ipocrit. Te poți preface, poți încerca din greu, dar totul rămâne la nivel superficial, declarativ. Mergi mai în profunzime și vei descoperi instinctele animalice în toată puterea lor, gata să se răzbune oricând au ocazia.

Să pui moralitatea înaintea religiozității e una dintre cele mai mari crime pe care religiile le-au comis împotriva umanității. Numai ideea, în sine, redă imaginea unei ființe umane oprimate. Și o ființă umană oprimată e bolnavă, scindată psihologic, într-o permanentă luptă cu sine însăși, încercând să facă lucruri pe care nu vrea să le facă.

Moralitatea ar trebui să fie foarte relaxată și ușoară, exact ca propria umbră – nu trebuie s-o târăști după tine, vine de una singură. Dar nu s-a întâmplat așa; ce s-a întâmplat e că a rezultat o omenire psihologic bolnavă.

Toată lumea e încordată pentru că, orice faci, te afli mereu într-un conflict ideologic între ce e bine și ce e rău. Natura ta merge într-o direcție, condiționarea te trimite în direcția opusă. Și o casă divizată nu va rezista prea mult. Așa că toți încearcă să se adune, altminteri pericolul e mereu acolo, chiar lângă tine, să suferi o cădere nervoasă.

Eu nu vă învăț deloc moralitatea. Moralitatea trebuie să vină de la sine. Eu vă învăț direct experiența propriei voastre ființe. Pe măsură ce deveniți mai tăcuți, mai senini, mai calmi și mai liniștiți, pe măsură ce începeți să vă înțelegeți propria conștiință, pe măsură ce ființa voastră interioară devine din ce în ce mai centrată, acțiunile voastre vor reflecta moralitatea. Nu va fi ceva ce veți decide să faceți, va fi ceva la fel de natural ca trandafirii pe o tufă de trandafiri. Nu e ca și cum tufa de trandafiri își impune mari austerități, postește și se roagă la Dumnezeu și se disciplinează conform celor zece porunci; tufa de trandafiri nu face nimic. Tufa trebuie să fie sănătoasă, udată, și florile vor veni la timpul lor, fără nici un efort, dar incredibil de frumoase.

O moralitate ce vine în urma unui mare efort e imorală. O moralitate ce vine fără efort e singura moralitate care există.

De asta nu vorbesc deloc despre moralitate, pentru că moralitatea a creat atât de multe probleme pentru omenire – cu privire la orice. Oamenii au primit principii gata făcute despre ce e rău și ce e bine. În viața reală, principiile gata făcute nu funcționează, pentru că viața e în permanentă schimbare, la fel ca un râu – cotește și ajunge

pe teritorii noi... de la munți la văi, de la văi la câmpii, de la câmpii la ocean.

Heraclit avea dreptate când spunea: „Nu te poți scâldea de două ori în apele aceluiași râu“, pentru că el curge mereu. A doua oară când pășești în el, e o altă apă. Sunt de acord cu Heraclit atât de mult, că vă spun: nu puteți păși în același râu nici măcar o dată, pentru că atunci când tălpile voastre ating suprafața apei, dedesubt ea curge la vale; pe măsură ce tălpile vi se afundă, apa de la suprafață curge și ea; și când ați atins deja fundul râului, a curs atât de multă apă... nu mai e aceeași apă. Nu poți spune că ai pășit în același râu.

Viața e întocmai ca râul acela, o curgere. Și voi toți respectați niște dogme fixe. Vă considerați mereu nedemni pentru că, dacă urmați dogmele, încălcați cursul vieții; dacă urmați viața, trebuie să încălcați dogmele. De aici și tot efortul meu de a face moralitatea spontană. Trebuie să fii conștient și vigilent și să reacționezi în fiecare situație cu absolută conștiință. Atunci orice vei face va fi corect. Nu e o chestiune legată de care fapte sunt potrivite și care sunt nepotrivite. E o chestiune legată de conștiință, de felul în care faci acele fapte, dacă le faci conștient sau inconștient ca un robot.

Toată filosofia mea e bazată pe adâncirea și ascuțirea conștiinței tale până la dispariția inconștienței din interiorul tău; ai devenit un stâlp de lumină. În lumina asta, în claritatea asta, devine aproape imposibil să faci ceva rău. Nu e ca și cum trebuie să eviți să faci ceva rău; chiar și dacă vei vrea să-l faci, nu vei putea. Și în această conștiință orice faci devine o binecuvântare.